

Malmöhus, Oskarshamn

ID: 6812 · Bekræftet position

www.vragguiden.dk/vrag/6812

Position & Dybde

Kort ikke tilgængeligt

WGS84	Dybde (top)	Dybde (bund)
57:10,133N 16:39,452E	Ukendt	Ukendt
ED50	Stævnretning	Afstand til kyst
57:10,163N 16:39,520E	Ukendt	4,3 km

Beskrivelse

Svenske kildeoplysninger fra Fornsök **Registrering:** RAÄ L1955:2453 **Kilde:** Riksantikvarieämbetet, Fornsök (CC0 1.0) **Dato:** 13-09-2026 **Kildens position (WGS84):** 57:10,133N 16:39,452E **Område:** Oskarshamn, Kalmar [Åbn den originale registrering i Fornsök](https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/1e532805-2b83-4cd8-98e7-f22a8beec667) ### Dansk sammendrag Malmöhus blev bestilt af AB Skånska kusten og bygget i jern/stål ved Oskarshamns Mekaniska Verkstad, men forliste under prøvesejladsen i 1882 og blev derfor aldrig leveret. Maskinen ydede 50 hk, og skibet nåede omkring 10 knob. Prøvesejladsen blev besluttet i hast; fordi dele af interiøret var nymalede, stod salonens ventiler åbne. Salonen var låst, mens nøglerne lå på værftet, og ingen opdagede, at vand skyllede ind gennem ventilerne under afprøvningen. Da skibet løftede stævnen ved fuld fart, brød man døren til salonen op og så, at vandet allerede stod højt. Kaptajn Rosenström og ni andre fik frigjort en mindre redningsbåd, da de større både ikke var med på prøvesejladsen. Herfra så de Malmöhus rejse stævnen op af vandet og synke hurtigt. Kaptajn Norlin blev i sidste øjeblik set stå roligt på kommandobroen. Kilden oplyser samtidig, at ni af de 15 ombordværende omkom, og at 27 børn blev faderløse; der blev iværksat en landsdækkende indsamling til de efterladte. Skibet var endnu ikke forsikret, fordi forsikringen først skulle gælde efter leveringen, og værftet mistede derfor 120.000 kroner, en enorm sum i 1882. Eftersøgning med drægning begyndte året efter under ledelse af Karl Gustaf de Laval. Dykkere fandt vraket 17. oktober 1885, men flere bjærgningsforsøg mislykkedes, og projektet mistede fremdrift, da en dykker døde af trykfaldssyge. I 1978 blev vraket genlokalisering ved hjælp af gamle landkendinger, som et øjenvidne ved navn Johannes havde afmærket med pæle, kombineret med sidescan-sonar. Oskarshamns kommune overvejede at bjærge Malmöhus som museumsskib, men skroget var for nedbrudt og skrøbeligt. Omkring 1980 var vraket ellers meget intakt: overbygningen var styrtet ud på havbunden, men inventaret i messen stod på sin oprindelige plads, skovlhjulene var hele, og dampmaskinen og kedlen kunne ses. Salonventilerne, som forårsagede katastrofen, stod stadig på klem. Rattet forsvandt fra vraket i 2003. Skibsklokken nåede aldrig om bord og er nu udstillet på Oskarshamns museum. --- ### Svensk originaltekst fra Fornsök **Beskrivelse:** Historik: Beställd av AB Skånska kusten och byggd vid Oskarshamns Mekaniska Verkstad. Då hon förliste på provturen kom hon aldrig att levereras till beställaren. Maskinen kunde utveckla 50 hästkrafter och man kom under provturen upp i ca 10 knop. Vid tillfället var fartyget ej försäkrat eftersom leverans skulle ske efter provturen. Därför förlorade varvet 120 000 kronor vilket var en oerhörd stor summa 1882. Bärgning: Dykarna Åke Bergnehr, Hans Hägg och deras kamrater kom att intressera sig för Malmöhus förlisning och började söka efter vraket. En gammal man, som hette Johannes, hade från land sett när Malmöhus gick till botten och märkt ut enslinjer med pålar. 1978 när några sportdykare började intressera sig för fartyget fick de kontakt med en gammal släkting till Johannes. Denne var nu till åren kommen och hade svårt att gå, varför han sattes på ett traktorflak och kördes ut till platsen där Johannes hade markerat enslinjerna. Man återfann rester av pålarna och kunde på det viset rekonstruera de enslinjer Johannes hade markerat. Detta i kombination med sidescan sonar, ledde till Malmöhus lokalisering. Oskarshamns kommun var intresserade av att bärga fartyget och lägga det i en

docka som museifartyg i Oskarshamn. Vraket visade sig emellertid vara för illa åtgånget av åren på botten för att en bärgning skulle vara möjlig. Bärgningar: Året efter förlisningen påbörjades draggningar efter fartyget. Arbetet leddes av Karl Gustaf de Laval. Metoden för att finna vraket var draggning med en lina samt uppgifter från kustbor och fiskare. I augusti 1885 meddelade tidningarna att försöken med draggning inte givit något resultat. Dykare återfann henne 17 oktober 1885 och flera bärgningsförsök gjordes men utan att lyckas, men luften gick ur projektet när en dykare avled på grund av tryckfallssjuka. Övrigt: Provturen beslutades i all hast, vilket medförde att skeppsklockan aldrig kom ombord. Denna finns numera utställd på Oskarshamns museum. Status: Vraket är mycket intakt. Överbyggnaden har dock rasat ut över botten. I massen står allt på ursprunglig plats. Skrovet är starkt angripet av korrosion och mycket skört. Salongsventilerna, som orsakade katastrofen står fortfarande på glänt (status 1980). Skovelhjulen är hela. Man kan se ångmaskinen, pannan m m. Ratten försvann från vraket 2003. Händelseförlopp: Anledningen till förlisningen var att man på grund av att vissa inre delar av fartyget var nymålade hade lämnat ventilerna öppna i salongen. Vid provturen var salongen låst och nycklarna var kvar på varvet, varför man inte hade iakttagit att vattnet sköljt in genom ventilerna vid testerna av det nya fartyget. När man märkte att fartyget stegrade sig vid full fart så förstod man att något var galet. Man slog in dörren till salongen och såg då att vattnet stod högt varvid man förstod att fartyget var i sjunkande tillstånd. Kapten Rosenström plus nio andra ombordvarande kunde rädda sig genom att frigöra en mindre livbåt. De större ordinarie var nämligen inte med under provturen. Från livbåten kunde man sedan bevittna hur Malmöhus reste fören upp ur vattnet för att sedan snabbt sjunka. Kapten Norlin sågs i sista ögonblicket stående på sin plats på kommandobryggan, lugn ända in i döden, kastande en sista avskedsblick till de räddade. Fartyget skulle levereras till AB Skånska kusten efter provturen och var således inte försäkrat. Förlusten föll därför tungt på AB Oskarshamns Mekaniska Verkstad som på detta sätt förlorade 120 000 kronor - en oerhörd summa 1882. Nio av femton personer ombord omkom och 27 barn stod plötsligt faderlösa. En landsomfattande insamling av pengar för de anhöriga igångsattes. **Alternative navne:** - MALMÖHUS **Orientering:** Runnö, Norra Kalmarsund **Placering:** Under vand **Antikvarisk vurdering:** Fornlämning **Antikvarisk kommentar:** Antikvarisk bedömning fornlämning utifrån fornlämningsförklaring beslutad av Länsstyrelsen i Kalmars län. (RAÄ dnr 3.4.2-2405-2014) På vrakplatsen råder förbud att ankra, dyka, fiska, framföra undervattensfarkost samt genomföra geofysiska karteringar efter beslut av Länsstyrelsen i Kalmar län, dnr 431-3763-16. **Begrundelse:** Den antikvariska bedömningen är migrerad från äldre databas. Motivering av den antikvariska bedömningen kan eventuellt finnas under antikvarisk kommentar. **Anbefalet vurdering:** Övrig kulturhistorisk lämning **Aktualitet:** Fundet er bekræftet ved en fysisk undersøgelse **Undersøgelsesstatus:** Lokationen er ikke undersøgt **Skadestatus:** Ikke registreret som beskadiget **Egenskaber:** - Framdrivning: Maskin - Material: Järn/stål **Skriftlige kilder:** - Litteraturhänvisning: Oskarshamns Tidning 12/2 1979. - Wetterholm C-G 1994 Vrak i svenska vatten - Arkivhandlingar: Svenskt marinarkeologiskt arkiv (SMA) - Dykarklubben Kalmarsund, vrakregisterkort - Einarsson Lars 2005, Djupt liggande vrak- kartering av skador och förslag till skyddsåtgärder för djupt liggande vrak, Kalmar länsmuseum rapport mars 2005 (RAÄ dnr 321-1544-2005). - Extern identitet: Ansvarig organisation: Statens maritima museer, Externt register: SjöMIS, Extern identitet: 711:001 **Registreringsaktivitet:** Migrering 2018-10-31 **Publiceret:** 31-10-2018 **Senest ændret:** 29-10-2018 **Registreringsgrundlag:** Sjøkort **Målemetode:** Manuell inprickning **Positionsfejlmargin:** 200 m **Indlæsningsusikkerhed:** 15 m

Sidst rettet af: twm

Dato: 13-09-2026